

**Олімпійський рух
на теренах Західної України –
минуле та сьогодення**

**Другий регіональний
науково-методичний семінар
22-23 грудня 2017 року**

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ

***"Олімпійський рух на теренах Західної
України – минуле та сьогодення"***

матеріали II регіонального науково-методичного семінару

Тернопіль 2017

ЗМІСТ

БЕРЕЖАНСЬКИЙ О.О. ¹ , БОЖИК М.В. ¹ , БАНАХ В.І. ¹ , КАЗМІРУК А.В. ² ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ	7
БОДНАР Я.Б. ФУТБОЛЬНІ ТУРНІРИ НА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ (1908-2004 РР.) ТА ЗДОБУТКИ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ГРАВЦІВ	9
БОДНАР Я.Б. ГУМАНІЗМ ТА МИР – ГОЛОВНІ ІДЕЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ	12
ЛЕВЧУК В.А., ВЕРЦІМАГА А.В. ІСТОРІЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФУТБОЛУ В ГАЛИЧИНІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)	14
ВИННИЧУК О.Т. ГЕНЕЗА ВІДНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОЛІМПІЗМУ	18
ВЛАСЮК Р. А. РОЗВИТОК ГІМНАСТИКИ НА ТЕРНОПІЛЛІ КІНЦЯ ХХ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	22
ГАХ Р.В. ПЕДАГОГІЧНА ЦІННІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	26
ГРАБИК Н.М., СМІК Н. ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК СНОУБОРДІНГУ	28
ГУМЕНЮК С.В. ПЕДАГОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	32
ЄДНАК В.Д. ОЛІМПІЙСЬКІ ГОРИЗОНТИ ВІРИ ЗОЗУЛІ	36
ЄДНАК В.Д. ¹ , ЯКОВІВ В.І. ² ВКЛЮЧЕННЯ ЖІНОК В ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ	39
ІВАСЬКІВ С.М., ВАСІРУК М.С. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЗМУ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНІХ ЦІННОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ	43
ІГНАТЕНКО В.М., ПАНАСЮК І.В. ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ НОК УКРАЇНИ - ДІЯЛЬНІСТЬ СПРЯМОВАНА НА РОЗВИТОК	47
КІЙКО В.І., БІТКІВСЬКА Л.І., КУШНІР І.С. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАРОДЖЕННЯ ЧЕРЛДІНГУ В УКРАЇНІ	50
КЛАПАЧ О. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КООПЕРАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	54
КЛАПОУЩАК І.Д. ТРАВЕРТИНОВІ СКЕЛІ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІСТРОВ'Я ЯК ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ ТА РЕСУРСИ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	58
ВАНТУХ В.П., КРУТЛЯК О.Я., РОНДЯК Л.М. ІНТЕГРАЦІЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	63
КУЗЬ Ю.С. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ	67
ЛАВРІН Г.З. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ	71
ЛАДИКА П.І. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ПЕРЕДУМОВА СПОРТИВНО-ГУМАННОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	76
ЛЯХ-ПОРОДЬКО О.О., КРАВЧУК В. О., РЕЗНІКОВ А. С. ВИКУП «УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ» (ПЛОЩІ «СОКОЛА-БАТЬКА») УКРАЇНСЬКОЮ ДІАСПОРОЮ США	80
МАЛЯР Н.С., МАЛЯР Е.І., ДУДА Б.П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ РЕГБИ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	85
МЕХОНОШИН С. О. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ	88
МОСІЙЧУК Л.В. ПОШИРЕННЯ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ	93
НАУМЧУК В. І. ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ОСВІТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	97
ОГРКО І. В. ¹ , ОГРКО О. І. ² ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОЛІМПІЙСЬКОМУ РУСІ	100
ОГНИСТА К.М. СПОРТИВНЕ ВИХОВАННЯ – ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	104
ОГНИСТИЙ А.В. ЗАХОДИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ (ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ)	107

Єднак В.Д.¹, Яковів В.І.²

ВКЛЮЧЕННЯ ЖІНОК В ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ

¹ Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

² Тернопільський національний економічний університет

***Анотація.** У публікації розкривається питання пов'язане з інтеграцією жінок в міжнародний фізкультурно-спортивний рух. Дано оцінку впливу на цей процес феміністичного руху, створення й діяльність Міжнародної жіночої спортивної федерації та проведення впродовж 1922-1934 років жіночих світових Ігор.*

***Annotation.** The publication reveals the issue of the integration of women into international sports and health movement. The estimation of the influence on this process of the feminist movement, creation and activity of the International Women's Sports Federation and the conduct of World Women's Games during 1922-1934 are given.*

Розвитком спорту та різних напрямів фізичного виховання у ХІХ ст. в європейських країнах та у США займались виключно чоловіки. Поряд з цим у США і в багатьох європейських країнах у кінці ХVІІІ ст. зародився і вже в середині ХІХ ст. набув широкий розмах фемінізм – суспільно-політичний жіночий рух, спрямований на забезпечення рівноправ'я жінок з чоловіками в різних сферах життя суспільства. [2]

В середині ХІХ ст. жінки в різних країнах виявляли цікавість до різних форм рухової активності і спорту. З часом жінки отримали право і стали з'являтися на спортивних майданчиках, брати участь в змаганнях.

Жінки прагнули зайняти гідне місце на міжнародній спортивній і олімпійській арені. Вони організовували власні спортивні товариства та федерації, брали участь в різних змаганнях, намагалися знайти оригінальні методики фізичного виховання дівчат. Так, в 1906 р відбувся перший офіційний жіночий Чемпіонат світу з фігурного катання, проведений в Давосі (Швейцарія) з ініціативи Міжнародного союзу ковзанярів (ISU).

У Великобританії в подібних змаганнях брали участь і жінки, і чоловіки. Така «змішана» першість проіснувала до 1927 р. і за цей час жінки п'ять разів виборювали найвищі нагороди.

Заснована в 1908 р Міжнародна федерація плавання (FINA) стала однією з небагатьох спортивних асоціацій, які зайняли ліберальну позицію по відношенню до жіночого спорту. У 1911 р FINA активно підтримувала зусилля швейцарських і англійських спортсменок, які добивалися включення плавання в програму Олімпійських ігор в Стокгольмі в 1912 р. Найбільшу популярність цей вид спорту отримав у американських спортсменок.

Вагомий внесок у розвиток жіночого спорту зробила Шарлотта Епстейн (1884-1934) – відома громадська діячка, яка багато зробила для розвитку

жіночого спорту в Сполучених Штатах Америки. Ш. Епстейн в 1914 р. заснувала Національну жіночу лігу порятунку і восени того ж року завдяки активним діям Ліги Аматорський атлетичний союз (Amateur Athletic Union) офіційно почав реєструвати жіночі змагання з плавання. У 1916 р. Союз організував перший національний чемпіонат для жінок, який включав 6 вправ вільним стилем на різні дистанції. У 1917 р Ш. Епстейн заснувала в Нью-Йорку Жіночу асоціацію плавання.

Історія включення жінок в міжнародний олімпійський рух також наочно демонструє затяжну боротьбу з гендерними забобонами, що розгорнулася на початку ХХ століття в Європі і Америці.

У Іграх I Олімпіади (1896 р.) в Афінах жінки участі не брали. Проте вже тоді були випадки протесту жінок проти їх ізоляції від Олімпійських ігор. Одна з грецьких жінок наполягала на тому, щоб її допустили до участі в марафонському бігу. Коли її вимога була відхилена, вона за декілька днів до Ігор демонстративно пробігла марафонську дистанцію за 4,5 години. Ця акція переконливо довела зацікавленість жінок в олімпійських змаганнях. У цей час в світі формуються національні та міжнародні жіночі спортивні організації, зростає число жіночих змагань, що дає спортсменкам можливість зміцнити свої позиції.

У 1900 і 1904 рр. МОК (до цього повністю контролював підготовку і проведення Ігор) розширює можливості організаційних комітетів Парижа і Сент-Луїса і передає їм частину відповідальності. Завдяки цьому жінки були допущені до змагань без формального дозволу МОК. В програмі Ігор-1900 р. опинилися змагання жінок з тенісу (6 спортсменок) і гольфу (8 спортсменок) – видів спорту, популярних у вищих шарах суспільства. Першою в історії олімпійською чемпіонкою стала британська тенісистка Шарлота Купер. [1]

Офіційний допуск спортсменки отримали в 1908 р., коли Олімпійська асоціація Великобританії під свою відповідальність розширила жіночу програму до трьох видів. На Іграх IV Олімпіади в 1908 р в Лондоні жінки брали участь в змаганнях зі стрільби з лука, тенісу та фігурного катання.

Жіночий рух за свої права з особливою силою розгорнувся на початку ХХ століття. Це виражалось в тому, що жінки прагнули освоїти види спорту, які до цього вважались цілком чоловічим привілеєм, демонструючи і підтверджуючи тим самим свою рівноправність. Жінки активно захищали свої позиції. Так, в 1917 р. французька Еліс Мільє, представляючи всіх жінок, що займаються легкою атлетикою, зажадала скасування розпорядження МОК, яке перешкоджало їх участі в Іграх. Вона заснувала у Франції Жіночу спортивну асоціацію, яка домоглася включення жіночих легкоатлетичних змагань в програму Олімпійських ігор 1920 р. МОК послідовно блокував спроби проникнення на Ігри жінок. Це виражалось, зокрема, в тому, що до 1924 р. жіночі змагання не мали офіційного статусу. [3]

Незважаючи на тверде упередження проти жіночого спорту засновника Ігор – П'єра де Кубертена, більшість членів МОК голосували в 1920 р за дозвіл їх участі в змаганнях по тенісу та плаванню. Однак представники МОК були як і раніше непохитні в тому, що стосувалося легкоатлетичних змагань. На противагу позиції МОК спортсменки країн Європи і Північної Америки

провели спортивну зустріч в Монте-Карло в 1921 р. Брала участь представниці п'яти держав: Великобританії, Швейцарії, Італії, Норвегії та Франції. Програма змагань в Монте-Карло послужила основою і зразком для організації наступних міжнародних зустрічей. Розширення жіночого спортивного руху зробило актуальним необхідність його чіткої структуризації. В цьому ж році 31 жовтня в Парижі за підтримки представниць Англії, Італії, Сполучених Штатів Америки, Чехословаччини і Франції була створена Міжнародна жіноча спортивна федерація (FSFI), зусиллями якої стали можливим проведення міжнародних змагань (в тому числі, легкоатлетичних) і пропаганда жіночого спорту по всьому світу. У 1922 р в Парижі FSFI організувала власні альтернативні Жіночі олімпійські ігри. Назва згодом було змінено на Всесвітні жіночі ігри, так як МОК заявив свої права на ексклюзивне використання терміну «олімпійські». Всесвітні жіночі ігри мали своє продовження в 1926 р в Готтенбурзі в Швеції, в них брало участь 10 країн, потім у Празі в 1930 р (17 країн). Останні, IV Ігри проводились в 1934 р в Лондоні (19 країн). [2]

Змагання мали несподівано гучний успіх, вразивши сучасників масштабністю.

За весь час існування Всесвітніх жіночих ігор регулярно проводилися і міжнародні конгреси, беззмінним лідером і керівником яких була Еліс Мільє. На конгресах обговорювалися і приймалися правила змагань, реєструвалися нові рекорди, представлялися нові спортивні дисципліни.

Всесвітні жіночі ігри як регулярне свято жіночого спорту відобразили загальні тенденції фізкультурно-спортивного руху ХХ століття. Після їх проведення ігнорувати далі жіночий спорт було неможливо. Очевидним став і той факт, що жіночі легкоатлетичні змагання збирали натовпи глядачів (особливо легка атлетика, так як саме цей вид був «візитівкою» Олімпійських ігор в чоловічій програмі і участь жінок викликала найбільш гострі дискусії).

Міжнародна жіноча спортивна федерація активно працювала до 1938 р., після чого через низку обставин згорнула свою діяльність. Проте ця організація зіграла величезну роль в розвитку жіночого спорту, в підвищенні інтересу жінок різних країн до фізичного виховання і спорту, у визнанні жіночого спорту в МОК і МСФ, в науково-практичній розробці проблематики жіночого спорту та ін. Велику роль зіграла ця організація і в боротьбі за рівноправ'я жінок і в розвитку феміністського руху.

Висновок. Погляди на участь жінок в спорті пройшли еволюцію від заборони перебувати на Олімпійських іграх до участі жінок у різноманітних спортивних змаганнях. Наприкінці 19 століття - на початку 20 століття в європейському спортивному русі помітними були феміністичні тенденції – створення й діяльність Міжнародної жіночої спортивної федерації та проведення впродовж 1922-1934 років жіночих світових Ігор.

На сьогодні жінки займаються найрізноманітнішими видами спорту, можуть самореалізовуватись і навіть конкурувати з чоловіками в цій галузі.

Список літератури:

1. *А вы слышали про женские олимпийские игры?* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.liveinternet.ru/users/irena_69/post130464014/.
2. *Платонов В. Н. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.]. – Киев: Олимпийская литература, 2009. – Т.2 – 696 с.*

3. *L'apôtre du sport féminin français* [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу:
<http://home.nordnet.fr/scharlet/alice.htm>.